

Název exkurze	Do života Keltů		
	Typ: tematická, topografická; 16 zastávek (5 úkolů)		
Organizace	Začátek: Smíchovské nádraží Konec: Smíchovské nádraží	Náklady: Délka:	cca 100 Kč 9 km, 8 h
Hlavní pojmy	Berounka, Nižbor, Stradonice, Závist, oppidum, val, akropole, F. L. Pič, F. Nepil		
Přílohy	Mapa trasy , Metodické pokyny , Procvičovací test		

č.	přesun	zastávka	výklad
1	---	nádr. ČD Praha – Smíchov	Sraz – před pokladnami – přivítání, prezence, popis programu – odjezd do Berouna, v Berouně přestup směr Rakovník, výstup Nižbor (3. zastávka) Nižbor – ves ze 16. st., původně Nová Huť, název Nižbor získala obec až r. 1946, kdy již byla původní železná huť dávno zrušena – oblíbené rekreační centrum , Pražané sem jezdili původně na „letní byt“, později kupovali chalupy a stavěly chaty – u nedaleké obce Stradonice bylo v 19. st. objeveno rozsáhlé keltské oppidum, což vyvolalo nebývalou zlatou horečku amatérských hledačů pokladů „české Troje“
2	z nádraží vP	před sklárnou	Sklárna Nižbor ¹⁹⁰³ – firma Rückl zde dodnes vyrábí dekorativní předměty z českého křišťálu, vedle sklenic apod. také např. sportovní aj. trofeje (sošky Českého lva)
3	na most	střed mostu	→ ÚKOL PRO STUDENTY č. 1 Berounka a Nižbor – souvislost mezi názvem řeky a názvem obce, resp. zámku, stručná charakteristika obou
4	za mostem vL	můstek přes potok	Hvězdárna ¹⁹¹¹ – vysoko vP nad Habrovým potokem, ukázka slohu moderna , astronom dr. Pračka, v kopuli pracovna s observatoří , pro pohon zařízení zbudoval elektrárnu, díky níž je obec první elektrifikovanou na Křivoklátsku ; hvězdárna již nefunguje
5	po silnici z Nižbo- ru do Stra- donic	před kaplí a pak naproti u inform. tabule	Kaple sv. Liboria ¹⁸³⁵ – původně barokní, přestavěna romanticky do podoby novorománské – rozeta, lisény, věžice • na hřbitově pochován mj. spisovatel František Nepil ¹⁹²⁹⁻⁹⁵ , rodák z nedalekého Hýskova, autor mj. knížek pro děti (Makový mužiček) a populárních rozhlasových fejetonů (cyklus Dobré jitro) Naučná stezka oppidem Stradonice – vrch Hradiště je místem zřejmě nejrozsáhlejšího keltského oppida na našem území, kt. zde existovala ve 2. a 1. st. př. Kr., jeho věhlas začal r. 1877 náhodným nálezem 200 zlatých mincí , vyvolal doslova zlatou horečku amatérských hledačů pokladů , kteří zdejší archeologickou lokalitu neodborně zdevastovali hledáním předmětů prodávaných do starožitnictví, kopal o jich tu až 300 současně, nález hradiště je českou obdobou objevení starověké Troje, nejvýznamnější archeologická lokalita pozdně laténského období (pozdní d. železná)
6	vP asfalt. cestou vzhůru, minout malou inf. tab. a dál po	rozcestí, u inf. tabule	→ ÚKOL PRO STUDENTY č. 2 Oppidum – historie keltského osídlení Čech, vymezení pojmu oppidum, jeho charakteristika, popis klesťové brány

	štěrkové cestě		
7	na rozcestí vP	dřevěná inf. tab.	Opevnění oppida – zde jsou pozůstatky hlavní brány , průchodu valem <ul style="list-style-type: none"> • val Keltové budovali z kamenů navršených na sebe mezi kůly, zapuštěné do země • zdejší val archeologové prokázali v délce 74 m, nejsilnější 2,5 m
8	dál po cestě vzhůru	malé rozcestí, dřevěná inf. tab.	Obydlí <ul style="list-style-type: none"> • největší plochu oppida zaujímaly oplocené dvorce – hospodářské jednotky složené z několika stavení, sloužících jako obydlí, dílny, sýpky a skladovací přístřešky • Keltové bydleli buď ve srubech, nebo staveních z kůlů a proutí omazaného hlínou • <i>na obr. vP</i> skladovací přístřešek se svislými stěnami z proutí • <i>na obr. vL</i> kamenný žernov – mlýnek na mouku, shora se sypalo obilí, vrchním kamenem se otáčelo rukou za dřevěné držadlo
9	na rozc. nejprve vP	inf. tabule	Nad valem <ul style="list-style-type: none"> • <i>na inf. tabuli</i> letecký snímek hradiště, kamenné valy zarostly vegetací, zbytek je dnes zemědělská půda, takové snímky pomáhají archeologům (tzv. letecká archeologie) • ukázky zlatých a stříbrných mincí – zlaté mince, tzv. duhovky (nacházely se po dešti, kt. z nich v oranici smyl hlínu, souvisí s tím keltská <u>legenda</u> o hrnci zlata na konci duhy)
10	na konec cesty	u lavičky	→ ÚKOL PRO STUDENTY č. 3 <i>Zlatá horečka – popište, co se dělo na stradonickém oppidu po roce 1877, jaký byl charakter a osud nálezů a o čem nálezy svědčí</i>
11	návrat zpět na malé rozcestí a vzhůru	inf. tabule	Členění oppida <ul style="list-style-type: none"> • v nižších částech předhradí s dvorci • nejvyšší část – akropole – byla ústředím každého hradiště, obvykle na něm stála i svatyně, zde se předpokládá, ale doložena nebyla
12	ke kříži	u tabule pod křížem	→ ÚKOL PRO STUDENTY č. 4 Keltská společnost – <i>jak byla společnost diferencována, s kým a s čím zdejší Keltové obchodovali, jaké řemeslné dovednosti ovládali; co připomíná Prachův kříž</i>
13	zpět na cestu a vzhůru	rozcestí pod cedulí „385 m“	Pod akropolí <ul style="list-style-type: none"> • na akropolích bývaly svatyně, kde prováděli obřady keltští kněží – druidové, využívající moci přírodních sil; zde sice doložena nebyla, ale její existence je velmi pravděpodobná, <u>zajímavost</u>: dle mapy magických míst akropole vyniká nadprůměrnou kosmickou energií • hradiště vznikalo na místě dřívějšího osídlení cca od r. 120 př. Kr., zaniklo mezi léty 40 – 25 př. Kr., zřejmě v souvislosti s příchodem germánských kmenů, které porazily Bóje a dobily oppidum na Závisti
14	vP vzhůru	lavičky, inf. tabule	→ ÚKOL PRO STUDENTY č. 5 Archeologický výzkum – <i>osobnost F. L. Piče a jeho nástupci v bádání na stradonickém nalezišti, metody archeologického výzkumu</i> <ul style="list-style-type: none"> • <i>cesta dál vede nejprve zpět na rozcestí, odtamtud vP po louce (není značená), na konci v cípu louky vL projít vegetací do lesa, kde začíná špatně značená strmá cesta dolů po levém kraji rokle (opatrně!), v dolní třetině rokle lesní pramen, pod roklí vP po žluté turistické trase do Nižboru, tam odb. vL vzhůru ulicemi Úzká, Pod Zámkem, K Zámku, Na Zámku</i>
15	zpět na rozc., vP dolů, po	zámek Nižbor	INFORMAČNÍ CENTRUM KELTSKÉ KULTURY <ul style="list-style-type: none"> • individuální prohlídka → informační panely, interaktivní monitory, multimediální

	žluté		<p>projekce, krátký film, ukázka nízké pece, soutěž pro děti, prodej suvenýrů; délka prohlídky záleží na míře zájmu o tisíce hesel na dotykových obrazovkách</p> <ul style="list-style-type: none"> v zámku je současně expozice věnovaná jeho dějinám
16	po červ. tur. tr. dolů	u pomníku	<p><u>Pomník obětem světových válek</u> – pozoruhodná je „putovní busta“ T. G. Masaryka, třikrát sejmutá a ukrytá před nacisty či komunisty a čtyřikrát instalovaná na stejné místo, definitivně r. 1989</p> <ul style="list-style-type: none"> před samoobsluhou tatáž inf. tabule jako ve Stradonicích na začátku naučné stezky
17 = 1	přes most na nádraží	nádraží	<ul style="list-style-type: none"> <i>návrat vlakem zpět na Smíchovské nádraží, ukončení exkurze</i>
Konec			

Zpracoval Mgr. Milan Brožek, OA Vinohradská, verze 31-08-13